

Grzegorz Bąk – wyznaczniki negatywnych i pozytywnych skutków wtórnej ekspozycji na traumę u funkcjonariuszy policji

Streszczenie

Funkcjonariusze policji oprócz sytuacji, w których narażeni są na następstwa bezpośrednio doświadczonej traumy mogą również odczuwać stres związany z udzielaniem pomocy osobom, które przeżyły tego typu sytuacje. Taka ekspozycja na traumę innych osób może prowadzić do negatywnych i pozytywnych skutków u pomagającego w postaci m.in. wtórnego stresu traumatycznego i wtórnego wzrostu potraumatycznego.

Celem podjętych badań było ustalenie wyznaczników negatywnych i pozytywnych skutków wtórnej ekspozycji na traumę wśród polskich policjantów. W badaniach zostały uwzględnione zmienne środowiskowo-organizacyjne (traktowane jako wskaźniki wtórnej ekspozycji na traumę), które obejmują wskaźniki obciążenia pracą, tj. pion policji, staż pracy, staż pracy z osobami doświadczonymi traumą, nakład pracy, oraz otrzymywane wsparcie społeczne. Drugą grupę zmiennych stanowiły czynniki podmiotowe – płeć, wiek badanych, własna historia traumy, wymiary osobowości (neurotyczność, ekstrawersja, otwartość na doświadczenie, sumienność i ugodowość), ruminacje intruzywne i refleksyjne oraz poczucie własnej skuteczności w radzeniu sobie z wtórną traumą.

Badania miała charakter podłużny. W pierwszym etapie wzięło udział 790 policjantów, z których 682 przyznało, że w ramach pełnionej służby mieli kontakt z ofiarami wydarzeń o charakterze traumatycznym. Wyniki tych policjantów uwzględniono w dalszych analizach. Z tej grupy policjantów w drugim etapie wzięło udział 106 funkcjonariuszy, których wyniki również zostały uwzględnione. W badaniach wykorzystano 6 narzędzi pomiarowych, tj. Inwentarz Wtórnego Stresu Traumatycznego – IWST, Inwentarz Wtórnego Wzrostu Potraumatycznego – IWWP, Skalę Wsparcia Społecznego, Inwentarz Osobowości NEO-FFI, Inwentarz Ruminaacji o Negatywnym Zdarzeniu – IRoNZ, Skalę Poczucia Własnej Skuteczności w Radzeniu Sobie z Wtórnią Traumą – Secondary Trauma Self Efficacy Scale.

Badana grupa policjantów charakteryzowała się niskim nasileniem wtórnego stresu traumatycznego i wtórnego wzrostu potraumatycznego. Poziom wtórnego stresu traumatycznego wraz z upływem czasu (minimum 6 miesięcy od pierwszego pomiaru) obniżył się. Nie potwierdzono różnic w zakresie natężenia wtórnego wzrostu potraumatycznego w zależności od czasu pomiaru. Wśród czynników sprzyjających występowaniu analizowanych konsekwencji ekspozycji na wtórną traumę należy wymienić przede wszystkim ruminacje intruzywne i refleksyjne. Były one głównymi predyktorami wtórnego stresu traumatycznego i wtórnego wzrostu potraumatycznego, jak również głównymi mediatorami w relacji pomiędzy wskaźnikami obciążenia pracą a wtórnym stresem traumatycznym i wtórnym wzrostem potraumatycznym. Oprócz ruminaacji niektóre cechy osobowości, m.in. neurotyczność sprzyjała występowaniu wtórnego stresu traumatycznego. Z kolei ekstrawersja była dodatkowo związana z wtórnym wzrostem potraumatycznym. Otrzymywane wsparcie społeczne również przyczyniało się do powstawaniu wtórnego stresu i wzrostu. Wykryto również związki pomiędzy wtórnym stresem traumatycznym i wtórnym wzrostem potraumatycznym.

Słowa kluczowe: trauma, wtórny stresu traumatyczny, wtórny wzrost potraumatyczny, ruminacje, funkcjonariusze policji

Abstract

Police officers, except where they are at risk of repercussions directly experienced trauma may also experience the stress of giving help people who have experienced such situations. Such exposure to the trauma of others can lead to negative and positive effects on the helper in the form of e.g. secondary traumatic stress and secondary posttraumatic growth.

The aim of the undertaken research was to establish the determinants of negative and positive effects of secondary exposure to trauma among Polish policemen. The research considered environmental and organizational variables (treated as indicators of secondary exposure to trauma), which include workload indicators, i.e. police division, seniority, work experience with people after traumatic events, workload, and received social support. The second group of variables consisted of subjective factors – sex, age of the respondents own history of trauma, personality dimensions (neuroticism, extroversion, openness to experience, conscientiousness and agreeableness), intrusive and reflective ruminations, and sense of self-efficacy in coping with secondary trauma.

The research was of longitudinal character. 790 police officers took part in the first stage, of whom 682 admitted that they had contact with the victims of events as part of their service of a traumatic nature. The results were included in further analyses. From this group of policemen, 106 officers took part in the second stage, the results of which have also been included. In the research 6 measurement tools were used such as: Secondary Traumatic Stress Inventory – IWST, Secondary Posttraumatic Growth Inventory – IWWP, Social Support Scale - SWS, NEO Five-Factor Inventory, Event Related Rumination Inventory (ERRI), Secondary Trauma Self-Efficacy (STSE) Scale.

The examined group of policemen was characterized by a low level of secondary traumatic stress and secondary post-traumatic growth. Secondary traumatic stress level over time (at least 6 months from the first measurement) lowered. Differences in the intensity of secondary posttraumatic growth were not confirmed depending on the measurement time. Among the contributing factors the occurrence of the analyzed consequences of exposure to secondary trauma are primarily intrusive and reflective ruminations. They were the main predictors of secondary traumatic stress and secondary post-traumatic growth as well as mediators in the relationship between workload indices and secondary traumatic stress and secondary posttraumatic growth. In addition to rumination, some personality traits, including neuroticism was conducive to the occurrence of secondary traumatic stress. On the other hand, extraversion was positively associated with secondary posttraumatic growth. The received social support also contributed to secondary stress and growth. Relationships between secondary traumatic stress and secondary posttraumatic growth have also been found.

Keywords: trauma, secondary traumatic stress, secondary posttraumatic growth, ruminations, police officers